

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

СЕКЦІЯ 7
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

**ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

Божко Є. І.

магістрант ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Уткіна М. С.

к. ю. н., викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Україна на даному етапі становить собою незалежну та молоду державу у періоді її розвитку. Органи державної влади активно впроваджують різноманітні програми щодо покращення тієї чи іншої сфери життя суспільства та проводять реформаторські заходи. Не стала винятком і сфера права інтелектуальної власності, яку не оминули реформаційні процеси. Внаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом вищезазначена сфера становить собою найбільш пріоритетний напрям реформування внутрішньополітичних процесів.

Аналізуючи сучасний стан правового регулювання інтелектуальної власності в Україні в цілому, слід констатувати, що існує низка дискусійних та проблемних питань. Серед них зокрема: наявність колізій з міжнародним правом, неефективний рівень захисту суб'єктів права інтелектуальної власності, проблема підготовки кваліфікованих кадрів тощо.

В контексті того, що питання правового регулювання інтелектуальної власності України на сучасному етапі є одним із пріоритетних, необхідно зазначити і на позитивних тенденціях, що притаманні йому. Зокрема, за роки роботи України в міжнародній патентній системі, було продемонстровано значне зростання кількості міжнародних заявок щодо отримання охоронних документів на об'єкти промислової власності (у цілому у 2019 році можна було спостерігати збільшення кількості поданих заявок порівняно із 2018 роком). Кількість заявок на винаходи та корисні моделі збільшилася на 2,5 % та 3,9 %. Щодо знаків для товарів і послуг за національною процедурою – на 19,2 %, а за міжнародною процедурою – більше ніж на 12,0 %. У свою чергу, констатуємо зменшення кількості заявок на промислові зразки майже на 15,5 %.

Аналізуючи питання щодо суперечок у міжнародних економічних відносинах, необхідно наголосити на тому, що у більшій мірі їх джерелом суперечок необхідно

розглядати проблему низького рівня захисту інтелектуальної власності в Україні. За даними оприлюдненого висновку міжнародних експертів, Україна за рівнем захисту інтелектуальної власності посідає лише 114-е місце у світі [1]. У свою чергу, за інформацією, що міститься на сайті Укрінформу, наша країна потрапила до переліку тих країн, які порушують права інтелектуальної власності та завдають цим шкоду економічним інтересам Євросоюзу. Такий висновок безпосередньо знайшов своє відображення у річній доповіді Єврокомісії щодо захисту та забезпечення прав інтелектуальної власності у третіх країнах, яка оприлюднена на сайті Єврокомісії. Зокрема, Україна внесена до країн другого пріоритету, що за масштабами порушень та їх наслідками поступаються лише Китаю, який посідає першу позицію [2].

Відповідно до глави 9 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, наша країна зобов'язана гармонізувати національне законодавство, що регулює сферу інтелектуальної власності у відповідності до європейського законодавства. Також зазначена Глава безпосередньо містить положення директив та регламентів Європейського Союзу щодо різних аспектів охорони прав інтелектуальної власності: авторських прав, географічних зазначень, торговельних марок тощо.

Також, розглядаючи питання реформаційних процесів у сфері інтелектуальної власності, варто відзначити, що Україна отримує потужну допомогу з боку міжнародного співтовариства. Зокрема, у 2014-2016 рр. активно функціонував проєкт Twinning «Посилення правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні», організаторами якого виступали іспанське та данське відомства з питань патентів та торговельних марок. Головною метою проєкту стало підвищення кваліфікації вітчизняних кадрів, які працюють у сфері інтелектуальної власності та усунення колій українського законодавства із міжнародним.

Значним проривом у питанні покращення захисту та правового регулювання інтелектуальної власності необхідно визначити створення єдиного спеціалізованого органу судової влади – Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Хоча робота зі створення даного органу розпочалася у вересні 2017 року, повне функціонування ще так і не розпочалось [3]. Незважаючи на це, планується, що даний орган буде розглядати усі справи, пов'язані із порушенням прав інтелектуальної власності, що покращить ситуацію в Україні. Це зумовлено тим, що Вищий суд буде тим органом, який безпосередньо спеціалізується на зазначених питаннях.

Необхідно також відзначити важливу проблему нестачі кваліфікованих, спеціально підготовлених кадрів, які б могли якісно вирішувати завдання, що постають перед ними. Це пов'язано із тим, що університетів, які здійснювали фахівців у такій галузі майже

відсутні, або ж вони готують спеціалістів із економічним спрямуванням. Така ж ситуація відповідно із судьями, що, у свою чергу, є ще фактором поганого рівня захисту права інтелектуальної власності [4].

Для вирішення проблеми так званого «кадрового голоду» у сфері інтелектуальної власності, доцільно вдосконалювати структуру й зміст вищої освіти шляхом включення в освітні програми освітніх компонентів щодо інтелектуальної власності та інноваційного розвитку. Також важливим аспектом підготовки фахівців повинно бути міжнародне співробітництво з питань освіти у сфері інтелектуальної власності шляхом створення міжнародного навчально-наукового центру та впровадження освітньої діяльності, пов'язаної з реалізацією міжнародних магістерських програм підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності, трансферу технологій та інноваційної діяльності [5].

Узагальнюючи пріоритетні напрямки розвитку інтелектуальної власності в Україні, потрібно зазначити, що кращим і правильним шляхом для нас буде інтеграція у вітчизняне законодавство кращих європейських та світових практик у тісній взаємодії з партнерами – Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Європейським патентним відомством, а також провідними патентними відомствами країн-партнерів.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, робимо висновок, що важливість удосконалення інституту права інтелектуальної власності важко переоцінити. На цьому шляху нам потрібно буде вирішити ряд проблем, але це необхідно для того, щоб Україна розвивалася в бік сучасних тенденцій передових країн світу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Проблеми інтелектуальної власності – камінь спотикання для економіки. URL : <http://tridentlaw.kiev.ua/public/56-2011-09-07-10-44-00.html>.
2. Україну внесли до списку країн-порушників інтелектуальної власності. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2852491-ukrainu-vnesli-do-spisku-krainporusnikiv-intelektualnoi-vlasnosti.html>.
3. Ангел Є. Непотрібна інтелектуальна власність: де і чому гальмує Україна. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/03/13/7078571/>.
4. Матвійчук В. К., Пилипенко С. А., Устименко Т. П. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб. Київ : Національна академія управління, 2014. 352 с.
5. Паладі М. Удосконалення державної системи правової охорони інтелектуальної власності - найважливіша складова інноваційного розвитку України. URL : http://www1.nas.gov.ua/svit/Article/Pages/10_3536_2.aspx.